

Հաստատված է
ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի
տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի
2023 թվականի հունվարի 31-ի № 02-Լ որոշմամբ

ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

ԲՆԱՊԱՀԱՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ
2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՉՈՐՐՈՐԴ ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ Տեսչական մարմին) կատարողականի գնահատումը կատարվել է հիմք ընդունելով 2014 թվականի դեկտեմբերի 17-ի «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի պահանջները և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թվականի հունիսի 25-ի «Տեսչական մարմինների գործունեության կատարողականի գնահատման սկզբունքները, չափորոշիչները և կարգը հաստատելու մասին» N 693-Ն որոշման հիման վրա: Կատարողականի գնահատման մեթոդոլոգիան հաստատվել է ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի 2021 թվականի ապրիլի 21-ի N12-L որոշմամբ:

Տեսչական մարմնի կատարողականի գնահատման չափորոշիչներն են՝

1. Նպատակի չափորոշիչներ.
2. գործընթացի չափորոշիչներ.
3. արդյունքի չափորոշիչներ:

1. ՆՊԱՏԱԿԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

1. Կատարողականի գնահատման նպատակի չափորոշիչները վերաբերում են բնապահպանության և ընդերքի ոլորտներում անվտանգության և օրենսդրության պահանջների պահպանման ապահովման վերլուծությանը:

1.1) Տեսչական մարմնի գործունեության հիմնական նպատակին հասնելու մակարդակը գնահատելու համար անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր ոլորտի համար վերլուծել հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշռի միջին ցուցանիշը:

Այն արտահայտվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$L = S_1/S$$

Որտեղ՝

L-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

S₁-ը հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարն է.

S-ը հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների քանակն է:

Ըստ Տեսչական մարմնի վերահսկողական ոլորտների՝ L ցուցանիշի և ստուգումների քանակի համեմատականը ներկայացված Է Աղյուսակ 1-ում.

Աղյուսակ 1

Ցուցանիշներ	Վերահսկողական ոլորտ		Համեմատ	Վերահսկողական ոլորտ		Համեմատ
	բնապահպա ն. 2022թ. 4-րդ եռամսյակ	բնապահպա ն. 2021թ. 4-րդ եռամսյակ		ընդերք 2022թ. 4-րդ եռամսյակ	ընդերք 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	
Իրականացված ստուգումների քանակ՝ S	57	55	2	24	30	-6
Իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումար՝ S ₁	676.64	966.16	-289.52	681.78	519.13	162.65
Ցուցանիշը՝ L	11.9	17.5	-5.6	28.4	17.3	11.1

Ըստ ստուգվող սուբյեկտների գործունեության ոլորտի՝ L ցուցանիշի և ստուգումների քանակի համեմատականը ներկայացված է Աղյուսակ 2-ում.

Աղյուսակ 2

Գործունեության ոլորտ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2022թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2022թ. 4-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2021թ. 4-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2021թ. 4-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2022թ. և 2021թ. 4-րդ եռամսյակների L ցուցանիշի համեմատություն	2022թ. և 2021թ. 4-րդ եռամսյակների ստուգումների քանակի համեմատություն
01 Բուսաբուծություն ու անասնաբուծություն, որսորդություն և հարակից ծառայություններ	33,51	2	16,76	77,94	3	25,98	-61,18	-1
02 Անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ 84	23,62	2	11,81	78,7	6	13,12	-66,89	-4
03 Ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	17,09	3	5,7	6,7	2	3,35	-1	1
07 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում 97				50	2	25	-50	-2
08 Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր	681,78	24	28,41	302,88	16	18,93	-274,47	8
09 Հանքագործական արդյունաբերության հարակից գործունեություն				3,5	1	3,5	-3,5	-1
10 Սննդամթերքի արտադրություն	14,5	1	14,5	98,41	4	24,6	-83,91	-3
11 Խմիչքների արտադրություն	102	6	17	60,5	5	12,1	-43,5	1
12 Ծխախոտային արտադրատեսակների արտադրություն	5	1	5	14	1	14	-9	0
15 Կաշվի, կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն	3	1	3				3	1
20 Քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն	70	2	35	14	1	14	21	1
22 Ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	37	3	12,33				12,33	3
23 Այլ ոչ մետաղական հանքային	36,1	5	7,22	191,95	14	13,71	-184,73	-9

Գործունեության ոլորտ	2022թ. 4-րդ եռամսյակի ցուցանիշ S1	2022թ. 4-րդ եռամսյակի ստուգումների քանակ՝ S	2022թ. 4-րդ եռամսյակի հաշվարկվող ցուցանիշ L	2021թ. 4-րդ եռամսյակի ցուցանիշ S1	2021թ. 4-րդ եռամսյակի ստուգումների քանակ՝ S	2021թ. 4-րդ եռամսյակի հաշվարկվող ցուցանիշ L	2022թ. և 2021թ. 4-րդ եռամսյակների L ցուցանիշի համեմատություն	2022թ. և 2021թ. 4-րդ եռամսյակների ստուգումների քանակի համեմատություն
արտադրատեսակների արտադրություն								
24 Հիմնային մետաղների արտադրություն	2	1	2				2	1
32 Արտադրատեսակների արտադրություն՝ չներառված ուրիշ խմբավորումներում	4,85	1	4,85				4,85	1
35.11.2 Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում 85	39,86	7	5,69	142,14	9	15,79	-136,45	-2
36 Ջրի հավաքում, մշակում և բաշխում	24,14	1	24,14	12,6	1	12,6	11,54	0
38 Թափոնների հավաքում, մշակում և ոչնչացում, նյութերի վերականգնում	29,8	3	9,93	8,93	1	8,93	1	2
41 Ծեփերի շինարարություն	23,37	3	7,79	63,69	3	21,23	-55,9	0
42 Քաղաքացիական շինարարություն	97,45	4	24,36	95,15	5	19,03	-70,79	-1
43 Մասնագիտացված շինարարական գործունեություն	33,99	4	8,5	41,65	2	20,83	-33,15	2
55 Կացության կազմակերպում	7,04	1	7,04	65,99	2	33	-58,95	-1
68.32.1 Համատիրությունների գործունեություն	7,6	1	7,6				7,6	1
84 Պետության կառավարում և պաշտպանություն. պարտադիր սոցիալական ապահովագրություն				77,82	3	25,94	-77,82	-3
86 Առողջապահություն				29	2	14,5	-29	-2
91.0 Գրադարանների, արխիվների, թանգարանների և այլ մշակութային կազմակերպությունների գործունեություն 84	45,82	2	22,91				22,91	2
93 Սպորտի, զվարճությունների և հանգստի կազմակերպման բնագավառում գործունեություն				31,74	1	31,74	-31,74	-1

Գործունեության ոլորտ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2022թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների ի քանակ՝ S	2022թ. 4-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2021թ. 4-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների ի քանակ՝ S	2021թ. 4-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2022թ. և 2021թ. 4-րդ եռամսյակների L ցուցանիշի համեմատություն	2022թ. և 2021թ. 4-րդ եռամսյակների ստուգումների քանակի համեմատություն
96 Այլ անհատական ծառայությունների մատուցում	18,9	2	9,45	18	1	18	-8,55	1
G47.19.0 Մանրածախ առևտուր, բացի ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների առևտրից	0	1	0			0	0	1
<u>Ընդամենը</u>		<u>81</u>			<u>85</u>			<u>-4</u>

Այն դեպքում, երբ ստուգումն իրականացվել է ստուգաթերթի ոչ ամբողջական հարցերի շրջանակներում՝ ապա կշիռը հաշվարկվել է ստուգման ընթացքում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք հանդիսացած հարցերի պատասխաններից ստացված կշիռների գումարի արժեքը բաժանելով ստուգման հարցերի շրջանակում այդ հարցերի պատասխանների կշիռների գումարի առավելագույն հնարավոր արժեքին և բազմապատկած ստուգաթերթերի առավելագույն կշռի միավորով՝ 50:

1.2) Ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը գնահատելու համար անհրաժեշտ է վերլուծել հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշիռների միջին ցուցանիշը:

Այն արտահայտվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$C = S_R / S$$

Որտեղ՝

C-ն ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունն է.

S_R –ը հաշվետու ժամանակահատվածում ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարն է.

S–ը հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների քանակն է:

Առավել ռիսկային բնագավառներ են համարվում «Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կողմից իրականացվող՝ ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանությունը և ռիսկայնությունը որոշող չափանիշների ընդհանուր նկարագիրը հաստատելու» և «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թվականի նոյեմբերի 8-ի N1511-Ն և 2012 թվականի նոյեմբերի 22-ի N1562-Ն որոշումներն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ կառավարության 2019 թվականի օգոստոսի 22-ի N1125-Ն որոշման 16-րդ կետի 3-րդ աղյուսակում ընդգրկված 84 և ավելի միավոր ունեցող գործունեության տեսակները:

Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշիռների միջին ցուցանիշի հիման վրա ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը ներկայացված է աղյուսակում 3-ում:

Աղյուսակ 3

Գործունեության ոլորտ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ S_R	2022թ. 4-րդ եռամսյակ S	2022թ. 4-րդ եռամսյակ C	2021թ. 4-րդ եռամսյակ S_R	2021թ. 4-րդ եռամսյակ S	2021թ. 4-րդ եռամսյակ C	Համեմատություն 2022թ. և 2021թ. 4-րդ եռամսյակների
02 Անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ 84	23.62	2	11.81	78.7	6	13.12	-1.31
07 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում 97				50	2	25	-25
35.11.2 Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում 85	39.86	7	5.69	142.14	9	15.79	-10.1
91.0 Գրադարանների, արխիվների, թանգարանների և այլ մշակութային կազմակերպությունների գործունեություն 84 (Արգելոցներ, արգելավայրեր, Ազգային պարկեր)	45.82	2	22.91				22.91

1.3) Ռիսկերի պլանավորման, վերլուծության և գնահատման համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսներ

Ռիսկերի պլանավորման, վերլուծության և գնահատման համար հատկացված մարդկային ռեսուրսները 8-ն են: Աշխատավարձից բացի այլ ֆինանսական միջոցներ չեն հատկացվել:

1.4) Խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները

Չափորոշիչը գնահատվում է ելնելով խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար Տեսչական մարմնի կողմից մարդկային ռեսուրսների ու ֆինանսական միջոցների հատկացումից, ինչպես նաև փաստացի իրականացված խորհրդատվական, մեթոդական աջակցության և իրազեկման միջոցառումների քանակից և դրանցում մասնակիցների ընդգրկվածությունից:

2022 թվականի հաշվետու ժամանակահատվածում տնտեսավարող սուբյեկտների հետ կազմակերպվել է 6 իրազեկման միջոցառում, որոնց շրջանակներում տրվել է 69 խորհրդատվական և մեթոդական աջակցություն: Տեսչական մարմնի կողմից հատկացված մարդկային ռեսուրսները կազմել են 24 հոգի, ֆինանսական միջոցներ չեն հատկացվել:

2021 թվականի հաշվետու ժամանակահատվածում տնտեսավարող սուբյեկտների հետ կազմակերպվել է 9 իրազեկման միջոցառում, որոնց շրջանակներում տրվել է 90 խորհրդատվական և մեթոդական աջակցություն: Տեսչական մարմնի կողմից հատկացված մարդկային ռեսուրսները կազմել են 27 հոգի, ֆինանսական միջոցներ չեն հատկացվել:

1.5) Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը կամ համապատասխան ոլորտների քաղաքականությունն մշակող պետական մարմիններին ներկայացված առաջարկների քանակը:

2022 թվականի 2-րդ կիսամյակի ընթացքում վերահսկողական ոլորտի օրենսդրության փոփոխության վերաբերյալ ՀՀ կառավարությանը և/կամ համապատասխան ոլորտների քաղաքականությունն մշակող պետական մարմիններին ներկայացվել է 4 առաջարկություն:

2021 թվականի 2-րդ կիսամյակի ընթացքում վերահսկողական ոլորտի օրենսդրության փոփոխության վերաբերյալ ՀՀ կառավարությանը և/կամ համապատասխան ոլորտների քաղաքականությունն մշակող պետական մարմիններին ներկայացվել է 24 առաջարկություն:

2. ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԶԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Գործընթացի չափորոշիչները վերաբերում են Տեսչական մարմնի գործառույթների իրականացման ընթացքին:

2.1) Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների միջին տևողությունը

Չափորոշիչը գնահատելու համար անհրաժեշտ է հաշվարկել հաշվետու ժամանակահատվածում տարեկան ծրագրով չալանավորված, սակայն ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում բուն ստուգման գործընթացի միջին տևողությունը:
Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով`

$$R = T/N$$

որտեղ`

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

T –ն ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում ստուգման գործընթացի ընդհանուր տևողությունն է.

N–ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակն է:

Արդյունքները ներկայացվում է Աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ 4

Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ	Չամեմատ.
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում ստուգման գործընթացի ընդհանուր տևողություն` T (օր)	386	498	-112
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակ` N (հատ)	40	51	-11
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում բուն ստուգման գործընթացի միջին տևողություն` R (օր)	9.65	9.76	-0.11

2.2) Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում ստուգումների քանակը` ստուգումների ընդհանուր քանակի համեմատությամբ:

Չափորոշիչի գնահատման համար անհրաժեշտ է հաշվարկել բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված ստուգումների քանակի հարաբերությունը Տեսչական մարմնի ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված և նույն ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակին:

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով`

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ`

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N₂–ը բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում ստուգումների քանակն է.

N₁ –ը ստուգումների տարեկան ծրագրով հաշվետու ժամանակահատվածի համար նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

Արդյունքները ներկայացվում է աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5

Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ	Չամենատ.
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակը՝ N_2	62	56	6
Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների քանակ՝ N_1	41	34	7
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների և ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների քանակային հարաբերությունը՝ R	1.51	1.64	-0.13

Աղյուսակ 5.1-ում ներկայացնում ենք նաև ստուգումների ընդհանուր քանակի և բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակի տոկոսային հարաբերակցությունը:

Աղյուսակ 5.1

Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ	Չամենատ.
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակը	62	56	6
Ստուգումների ընդհանուր քանակ	81	85	-4
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակի և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի տոկոսային հարաբերությունը (%)	76.54	65.88	10.66

2.3) Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողությունը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$A = T/N$$

որտեղ՝

A-ն ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողությունն է.

T-ն ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր տևողությունն է.

N-ը ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների քանակն է:

Արդյունքները ներկայացված են Աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6

Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ	Չամենատ.
-------------	----------------------	----------------------	----------

Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր տևողություն՝ T (օր)	534	378	156
Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների քանակ՝ N (հատ)	41	34	7
Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողություն՝ A (օր)	13.02	11.12	1.9

2.4) Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի (որոնց շնորհիվ կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ) հարաբերակցությունը[1] ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակին.

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N₂-ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է, (որոնց շնորհիվ կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ).

N₁ -ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

[1]- Էական վնաս են համարվել այն դեպքերը, երբ ստուգման ընթացքում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք հանդիսացած հարցերի պատասխաններից ստացված կշիռների գումարի արժեքը կազմել է ստուգման ենթակա հարցերի կշիռների գումարի 70 և ավելի տոկոսը:

Արդյունքները ներկայացվում է Աղյուսակ 7-ում:

Աղյուսակ 7

Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակ (N₁), այդ թվում՝	40	51	-11
- կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ (N ₂)	11	6	5
R ցուցանիշ	0,27	0,11	0,16

2.5) Ստուգման ենթարկված օբյեկտների բավարարվածության աստիճանը Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառությունից, ընթացակարգերի

թափանցիկությունից, տեղեկատվության որակից և Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժությունից.

Չափորոշի գնահատումը կատարվում է ելնելով Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառության, ընթացակարգերի թափանցիկության, տեղեկատվության որակի և Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժության վերաբերյալ ստացված դիմում-բողոքների քանակից:

Եթե առկա է բողոք (դատական կամ վարչական), ապա նշանակում է, որ տնտեսավարողը բավարարված չէ Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառությունից, և/կամ տեղեկատվության որակից, և/կամ ընթացակարգերի թափանցիկությունից, և/կամ Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժությունից:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում ստացվել է 19 հատ դիմում-բողոք:

2021 թվականի 4-րդ եռամսյակում ստացվել է 25 հատ դիմում-բողոք:

2022 թվականին ստացված դիմում-բողոքները 6 հատով պակաս են 2021 թվականի նույն ժամանակահատվածի համեմատ:

Բողոքների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Աղյուսակ 11-ում:

3. ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Արդյունքի չափորոշիչները վերաբերում են Տեսչական մարմնի կոնկրետ լիազորության իրականացման անմիջական արդյունքին.

3.1) Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված և ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակական հարաբերակցությունը

Գնահատումը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N₂-ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է.

N₁-ը ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

Արդյունքները ներկայացվում է Աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ 8

Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակ՝ N₂	40	51	-11
Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակ՝ N₁	41	34	7
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների և ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված քանակական հարաբերակցություն՝ R	0.98	1.5	-0.52

3.2) Տեսչական մարմնի վերահսկման երեքից հինգ բարձր ռիսկային բնագավառներում իրավիճակի փոփոխությունը.

Չափորոշչի գնահատման համար հիմք է հանդիսանում վերահսկողության արդյունքում բարձր ռիսկային բնագավառների տնտեսվարող սուբյեկտների ռիսկայնության փոփոխությունը: Չափորոշչի գնահատումը կատարվում է տարեկան մեկ անգամ:

Տրամադրված տեղեկատվության համաձայն բարձր ռիսկային բնագավառների տնտեսվարող սուբյեկտների ռիսկայնության փոփոխությունը ներկայացված է Աղյուսակ 9-ում՝

Աղյուսակ 9

Տարեթիվ	Տարեկան ստուգումների քանակ (հատ)	Մինչև ստուգումը բարձր ռիսկ ունեցող տնտեսվարողների քանակ (հատ)	Ռիսկայնության փոփոխությունը ստուգումից հետո		
			Բարձր (3)	Միջին (2)	Ցածր (1)
2022թ.	241	165	56	103	6
2021թ.	213	146*	38	86	4

*2021թ թվով 18 տնտեսվարող սուբյեկտների ռիսկայնության փոփոխության վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է:

3.3) Ըստ առանձին ստուգման հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները.

Հաշվարկները կատարվել են հասանելի տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական միջոցների միջին ցուցանիշը ստանալու համար հիմք է ընդունվել ստուգումների համար հատկացված գործուղման ծախսերի և ստուգումների քանակի քանորոշը:

Արդյունքները ներկայացվում են Աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ 10

Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյակ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Մեկ ստուգման համար ծախսված ֆինանսական միջոցների միջին ցուցանիշ (գործուղումներ)	207 648	111 157	196 491
Մեկ ստուգումնը մասնակցած մարդկային ռեսուրսների միջին ցուցանիշ	3.51	3.21	0.3
Ստուգումների քանակ	81	85	-4

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում վառելիքի ծախսը կազմել է **16 130** լիտր բենզին, որից գործուղման համար ծախսվել է 8310 լիտր բենզին, դիզելային վառելիք՝ 390 լիտր, գազ՝ 620 կգ: Գործուղման համար հատկացված ֆինանսական միջոցները՝ **29 406 600** դրամ:

2021 թվականի 4-րդ եռամսյակում վառելիքի ծախսը կազմել է **26 540** լիտր բենզին, գործուղման համար հատկացված ֆինանսական միջոցները՝ **22 506 532** դրամ:

3.4) Տեսչական մարմնի, Տեսչական մարմնի աշխատակիցների դեմ բերված դիմում-բողոքների քանակը և դրանց արդյունքները

Չափորոշիչը գնահատվում է վերլուծելով հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի, նրա աշխատակիցների գործողությունների կամ անգործության կամ նրա կողմից ընդունված վարչական ակտերի դեմ բերված բողոքների քանակը և դրանց վերաբերյալ ընդունված որոշումները:

Չափորոշիչը գնահատվում է ստացված բողոքների քանակի և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի համեմատությամբ:

Վերը նշված չափորոշիչի գնահատման համար ելակետային տվյալները ներկայացվում է Աղյուսակ 11-ում:

Աղյուսակ 11

N	Ցուցանիշներ	2022թ. 4-րդ եռամսյա կ	2021թ. 4-րդ եռամսյա կ	Համեմատ .
1	Տեսչական մարմնի դեմ բերված բողոքների քանակ, այդ թվում՝	19	25	-6
1.1	- դատական կարգով	12	16	-4
1.2	- վերադասության կարգով	7	9	-2
2	Դատական կարգով բողոքների արդյունքում ուժի մեջ մտած գործն ըստ էության լուծող որոշումների քանակ, այդ թվում՝	6	11	-5
2.1	- բավարարված (այդ թվում՝ մասնակի)	4	8	-4
2.2	- մերժված	2	2	0
2.3	- այլ (կարճված, հաշտության համաձայնություն և այլն)	-	1	-1
3	Դատական կարգով բողոքների արդյունքում ուժի մեջ մտած գործն ըստ էության լուծող բավարարված (այդ թվում՝ մասնակի) որոշումների քանակը, որոնք նախկինում վերադասության կարգով բողոքարկվել և մերժվել են	1	3	-2
4	Վերադասության կարգով բողոքների արդյունքում ընդունված որոշումների քանակ, այդ թվում՝	7	6	1
4.1	-բավարարված (այդ թվում՝ մասնակի)	2	1	1
4.2	- մերժված	5	5	0
4.3	- առանց քննության թողնված	-	-	-
5	Ստուգումների քանակ	81	85	-4

Տեսչական մարմնի կատարողականի գնահատման արդյունքում հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ Որակի ապահովման ստորաբաժանումը առաջարկությունները ներկայացնում է ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի որակի ապահովման վարչության եռամսյակային հաշվետվություններում:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակի կատարողականի հաշվարկում ներառվել են նաև թվով 4 ստուգումներ, որոնք փաստացի սկսվել և ավարտվել են 2022 թվականին, սակայն ստուգման ակտը կազմվել է 2023 թվականի հունվարին:

